

Beschikking van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

op de op 19 mei 2023 ontvangen aanvraag van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant om ontheffing op grond van artikel 3.3 eerste lid, van de Wet natuurbescherming, om schade door grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen aan flora en fauna te voorkomen of te beperken, door middel van verjagen met ondersteunend afschot, behandelen van eieren en inzet van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi, ten behoeve van natuur- en terrein beherende instanties. Dit voor de gehele provincie Noord-Brabant.

Ons kenmerk
Z/199172-360331

Plaats / datum
's-Hertogenbosch,
2 augustus 2023

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer A. Peters
Gebiedsmanager Oost

BESLUIT

Onderwerp

Op 19 mei 2023 hebben wij van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE te 's-Hertogenbosch, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.3 eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Het gaat daarbij om schade door grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen aan flora en fauna te voorkomen of te beperken, door middel van verjagen met ondersteunend afschot, behandelen van eieren en inzet van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi, ten behoeve van natuur- en terreinbeherende instanties. Dit voor de gehele provincie Noord-Brabant.

De ontheffing wordt aangevraagd voor zuurstofarme vennen welke kwetsbaar zijn voor eutrofiering door ganzenuitwerpselen en kwetsbare natuurgebieden die gevoelig zijn voor vertrapping, verslemping, begrazing of vermeting, zoals onder andere verschraalde graslanden. Deze natuur wordt met inzet van (vaak publieke) middelen gestimuleerd en ontwikkeld en dient derhalve beschermd te worden. Daarom wordt voor de gehele provincie een ontheffing op voorhand aangevraagd om snel actie te kunnen ondernemen wanneer populaties grauwe gans, kolgans en brandgans zich dreigen te gaan vestigen en een bedreiging vormen voor dit type natuur.

Binnen de rust- en foerageergebieden voor ganzen, zoals aangegeven in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant, geldt de ontheffing niet voor de periode 1 oktober t/m 31 maart.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing,

- I. aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE te 's-Hertogenbosch, de gevraagde ontheffing **te verlenen**, op grond van artikel 3.3 eerste, tweede en vijfde lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 3.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor:
 - het opzettelijk doden van **grauwe gans** (*Anser anser*), **kolgans** (*Anser albifrons*) en **brandgans** (*Branta leucopsis*)
 - artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor:
 - het vernielen of beschadigen van nesten en eieren van **grauwe gans** (*Anser anser*), **kolgans** (*Anser albifrons*) en **brandgans** (*Branta leucopsis*)
 - artikel 3.16, eerste lid, onder c, van het Besluit natuurbescherming voor:
 - het gebruik van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet, voor het opzettelijk doden van **grauwe gans** (*Anser anser*), **kolgans** (*Anser albifrons*) en **brandgans** (*Branta leucopsis*)
- II. Ter uitvoering van besluit onderdeel I wijzen wij, gelet op artikel 3.3, vijfde lid van de Wet natuurbescherming, de volgende middelen aan:
 - het geweer, te weten hagelgeweer kaliber 12, 16 en 20, kogelbuks vanaf kaliber .22.
 - honden, niet zijnde lange honden.

- III. Aanvullend op besluitonderdeel II verlenen wij, gelet op artikel 3.26, derde lid van de Wet natuurbescherming in samenhang met artikel 3.16, eerste lid van het Besluit natuurbescherming, ontheffing voor:
- Het gebruik van het geweer gedurende één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang.
 - honden, niet zijnde lange honden.
- IV. De ontheffing wordt verleend ten behoeve van terrein beherende instanties ter bescherming van zuurstofarme vennen welke kwetsbaar zijn voor eutrofiering door ganzenuitwerpselen en kwetsbare natuurgebieden die gevoelig zijn voor vertrapping, verslemping, begrazing of vermessing, zoals onder andere verschraalde graslanden, binnen de gehele provincie Noord-Brabant, voor de periode 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2029.
- V. De ontheffing voor het vernielen of beschadigen van nesten en eieren wordt verleend voor de periode 1 maart tot en met 31 mei, gedurende de looptijd van de ontheffing. De ontheffing is niet van toepassing binnen de 6 aangewezen rust- en foerageergebieden ganzen en smienten, zoals opgenomen in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant gedurende de periode 1 november tot en met 31 maart.
- VI. aan deze ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder het onderdeel 'voorschriften', en ook dat het Faunabeheerplan 2023 - 2029 onderdeel uitmaakt van deze ontheffing.

RECHTSMIDDELEN

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073)680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om zo'n voorlopige voorziening te vragen is, dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
INHOUDSOPGAVE	5
VOORSCHRIFTEN	6
ALGEMENE VOORSCHRIFTEN.....	6
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	8
1. WETTELIJK KADER	8
2. TOETSING EFFECTEN DOOR INGREEP	10
3. CONCLUSIE	13

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De Faunabeheereenheid is bevoegd deze ontheffing om te zetten in een machtiging aan de uitvoerder (de gemachtigde) of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen.
2. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
3. De Faunabeheereenheid blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze ontheffing is verleend.
4. De uitvoerder (gemachtigde) is verplicht bij gebruik van de ontheffing een kopie van de door de Faunabeheereenheid gewaarmerkte ontheffing, de machtiging tot het gebruik van de ontheffing, de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de gronden, een legitimatiebewijs alsmede de jachtakte bij zich te hebben en deze bescheiden op eerste verzoek van een toezichthouder te tonen.
5. Alle dode en/of gedode dieren dienen conform de door de Faunabeheereenheid Noord-Brabant vastgestelde wijze te worden geregistreerd.
6. Een rapportage over het gebruik van deze ontheffing dient te worden opgenomen in het jaarverslag van de Faunabeheereenheid, welke jaarlijks, uiterlijk eind juni, aan Gedeputeerde Staten dient te worden toegezonden.
7. De uitvoerder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het Faunabeheerplan 2023 - 2029.

Specifieke voorschriften

8. De grondgebruiker is in dit geval altijd de belanghebbende. Hij dient daarom altijd medegetekend te hebben voor de aanvraag tot het gebruik van de ontheffing.
9. De ontheffing is niet van toepassing binnen de 6 aangewezen rust- en foerageergebieden ganzen en smienten, zoals opgenomen in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant gedurende de periode 1 november tot en met 31 maart.
10. Gedode dieren dienen, ter voorkoming van de verspreiding van ziekten, onmiddellijk te worden verwijderd en/of vernietigd.
11. Voordat gebruik gemaakt mag worden van de ontheffing, dient een ecologische onderbouwing met de aanvraag voor machtiging meegestuurd te worden aan de Faunabeheereenheid.
12. Binnen de afpalingskring van eendenkooien mag de ontheffing alleen gebruikt worden met een schriftelijke toestemming van de kooiker van de betreffende eendenkooi.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 19 mei 2023 hebben wij van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE te 's-Hertogenbosch, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.3 eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Het gaat daarbij om schade door grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen aan flora en fauna te voorkomen of te beperken, door middel van verjagen met ondersteunend afschot, behandelen van eieren en inzet van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi, ten behoeve van natuur- en terrein beherende instanties. Dit voor de gehele provincie Noord-Brabant.

De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/199172.

Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten (verder: GS) kunnen op basis van artikel 3.3, eerste lid, ontheffing verlenen van een of meer van de verboden als bedoeld in het artikel 3.1 lid van de Wnb ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. De grauwe gans, kolgans en brandgans zijn soorten als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de Wnb.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de aangevraagde activiteit. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan faunabeheer op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan daarom aan de orde zijn.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader

1.1 Wet Natuurbescherming

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken als blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

De grauwe gans, kolgans en de brandgans zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De staat van instandhouding is voor beide soorten gunstig. Op basis van op grond van artikel 3.3 eerste, tweede en vijfde lid, kunnen GS ontheffing verlenen van een of meer van de verboden als bedoeld in het artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, voor (onder meer) het doden, vangen of storen indien deze storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort. Tevens is het verboden om opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er dient sprake te zijn van een wettelijk belang, zoals het belang de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- c) door de maatregelen wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1.2 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming en faunabeheer aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 2.6.1 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen.

1.3 Nota faunabeheer

In deze Nota wordt het provinciaal beleid ten aanzien van beschermde soorten en het faunabeheer in de provincie nader uitgewerkt. Volgens de Nota hanteert GS als algemeen uitgangspunt bij faunabeheer het 'nee, tenzij' principe. Van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan slechts onder voorwaarden worden afgeweken. Faunabeheer is een van deze uitzonderingen. Ontheffingen voor faunabeheer kunnen slechts worden afgegeven op basis van een door GS goedgekeurd faunabeheerplan. Dit plan moet voldoen aan de eisen uit de Wnb en de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Tevens moet dit plan voldoen aan de voorwaarden en uitgangspunten, zoals deze zijn vastgelegd in de Nota. GS hanteren het uitgangspunt dat, als het instrument vrijstelling niet volstaat of toepasbaar is, er bij voorkeur gebruik gemaakt moet worden van het instrument ontheffing.

1.4 Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

De Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant van (versie 22 februari 2023) geeft de afwegingskaders en voorwaarden voor het beheer van soorten in de provincie Noord-Brabant. In de Beleidsregel is ten aanzien van grauwe gans, kolgans en brandgans aangegeven dat het beleid gericht is op het zoeken naar een evenwicht tussen behoud van een duurzame populatie en een acceptabel schade- en veiligheidsniveau.

1.5 Faunabeheerplan 2023-2029

In het Faunabeheerplan 2023 – 2029 is een nadere toelichting gegeven op de uitvoering van het faunabeleid van de provincie Noord-Brabant. De onderhavige ontheffing op voorhand is aangevraagd op basis van hoofdstuk 3.10, “Bescherming van wilde flora of fauna” en op basis van de hoofdstukken 19 (grauwe gans), 20 (brandgans) en 21 (kolgans) .

Schade door inheemse soorten aan flora en fauna

De provincie heeft in de Beleidsregel natuurbescherming bij een aantal soorten schade aan flora en fauna expliciet als belang benoemd, onder andere bij brandgans, grauwe gans en kolgans. Ondanks de genomen maatregelen neemt de populatie grauwe ganzen nog altijd toe. In natuurgebieden waar afschot niet wenselijk is, moet ingezet worden op nestbehandeling zodat aanwas vanuit deze gebieden beperkt wordt. In natuurgebieden die schade aan flora en fauna door grauwe ganzen ondervinden kan met een ecologische onderbouwing gebruik gemaakt worden van de ontheffing voor afschot. Bij een inventarisatie onder Brabantse terrein beheerders organisaties en eigenaren van landgoederen / BPG Vereniging landelijk Brabant kwamen de volgende vormen van schade naar voren:

- begrazing van waardevolle vegetaties in en rond vennen door ganzen,
- vermessing van voedselarme en matig voedselrijke wateren door ganzen,

Terreinbeheerders organisaties hebben vastgesteld dat uitwerpselen van ganzen hebben geleid tot eutrofiëring van voedselarme en mesotrofe wateren. Ganzen hebben zich inmiddels over de provincie verspreid van de grotere waterrijke gebieden naar kleinere geïsoleerde wateren. Ze grazen plaatselijk de vegetatie af en laten mest achter. Doordat ganzen in landbouwgebied in de omgeving foerageren maar veel rusten op het water en de oevers van de wateren, treedt daar soms flinke eutrofiëring op. De combinatie van begrazing en eutrofiëring vormt een bedreiging voor de karakteristieke flora en fauna van deze van nature voedselarme of mesotrofe milieus. Natuurmonumenten heeft dit probleem vastgesteld in de Natura 2000-gebieden Kampina &

Oisterwijkse vennen en Brabantse Wal. Brabants Landschap heeft dit onder andere vastgesteld in het natuurgebied De Vilt bij Beugen (gemeente Land van Cuijk).

2. Toetsing effecten door ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

De aanvraag is ingediend om schade door grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen aan flora en fauna te voorkomen of te beperken, door middel van verjagen met ondersteunend afschot, beschadigen van nesten, het behandelen van eieren en inzet van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi, ten behoeve van natuur- en terrein beheerende instanties. Dit voor de gehele provincie Noord-Brabant.

De ontheffing wordt aangevraagd ten behoeve van de bescherming van met name zuurstofarme vennen welke kwetsbaar zijn voor eutrofiering door ganzenuitwerpselen en kwetsbare natuurgebieden die gevoelig zijn voor vertrapping, verslumping, begrazing of vermesting, zoals onder andere verschaalde graslanden. Deze natuur wordt met inzet van (vaak publieke) middelen gestimuleerd en dient derhalve beschermd te worden. Daarom wordt voor de gehele provincie een ontheffing op voorhand aangevraagd om snel actie te kunnen ondernemen wanneer populaties grauwe gans, kolgans en brandgans zich dreigen te gaan vestigen en een bedreiging vormen voor dit type natuur.

Binnen de rust- en foerageergebieden, zoals aangewezen in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant, geldt de ontheffing niet voor de periode 1 oktober t/m 31 maart.

2.2 Mogelijke effecten op beschermde soorten

Door het ondersteunend afschot worden ganzen opzettelijk verontrust en gedood. Opzettelijk storen is enkel ontheffingsplichtig indien de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort. Onder paragraaf 2.5 van deze ontheffing is beschreven dat de voorgenomen maatregelen geen negatieve effecten op de staat van instandhouding van de soort. Voor het storen van de grauwe gans, kolgans en brandgans is dan ook geen ontheffing noodzakelijk.

2.3 Alternatievenafweging

Voor het op het gewenste niveau brengen van het aantal verblijvende ganzen en het voorkomen van schade, zal naast het gebruik van het geweer ook de methode van nestbehandeling worden toegepast. De nestbehandeling zal naar alle waarschijnlijkheid de voorkeur hebben omdat afschot ook verstoring oplevert.

Als voorschrift stellen wij in de meeste gevallen de inzet van minimaal twee preventieve middelen verplicht. Bij het belang van de bescherming van flora en fauna in natuurgebieden is het niet mogelijk en wenselijk preventieve middelen te plaatsen, omdat deze ook een negatief effect hebben op de soorten waarvoor deze gebieden aangewezen zijn.

2.4 Belang van de aanvraag

De ontheffing is aangevraagd ter bescherming van flora of fauna. Dit belang is opgenomen in artikel 3.3, vierde lid onder b. In het Faunabeheerplan 2023-2029 is dit belang nader toegelicht. De grauwe gans, kolgans en brandgans worden genoemd als veroorzaker van schade aan diverse gevoelige natuurdoeltypen. In de afgelopen beheerperiode zijn hieraan belangrijke schades en ongewenste ontwikkelingen waargenomen door de diverse terreinbeheerders. Terreinbeheerende organisaties hebben vastgesteld dat uitwerpselen van ganzen hebben geleid tot eutrofiering van voedselarme en mesotrofe wateren. Ganzen hebben zich inmiddels over de provincie verspreid van de grotere waterrijke gebieden naar kleinere geïsoleerde wateren. Ze grazen plaatselijk de vegetatie af en laten

mest achter. Doordat ganzen in landbouwgebied in de omgeving foerageren maar veel rusten op het water en de oevers van de wateren, treedt daar soms flinke eutrofiëring op. De combinatie van begrazing en eutrofiëring vormt een bedreiging voor de karakteristieke flora en fauna van de van nature voedselarme of mesotrofe milieus. Dit vindt plaats door toename van de biomassa, zoals toename van hogere planten (verlandingen), toename van groei van draadalg en toename van phytoplankton. Hierbij kan tevens worden waargenomen dat soorten die typisch zijn voor oligotrofe (voedselarme) wateren in aantallen afnemen terwijl eutrofe toenemen. Ook leidt eutrofiëring tot wijziging in de fysisch-chemische toestand van deze kwetsbare natuur, zoals afname van de doorzichtigheid van het water en verandering van kleur, fluctuaties in zuurstofgehalten met over- en onderverzadigingen en toename van het niveau aan voedingszouten zoals P en N verbindingen. Het beheer en herstel van voedselarme milieus is vaak een kostbaar en langdurig proces van vele jaren. De invloed van ganzen en hun uitwerpselen vormen vaak een te zware belasting op dit voedselarme milieu en kan het beheer van vele jaren teniet doen.

Onderzoek door Emiel Brouwer & Tim van den Broek (*De Levende Natuur* - jaargang 111 - nummer 1)

Geeft in 2010 al het volgende aan:

In ons onderzoek is gebleken dat kleine aantallen ganzen een duidelijke en langdurige vermessing veroorzaken van vennen en duinplassen. Enkele jaren geleden al werd in een groot ganzenonderzoek geconstateerd dat de toename van Canadese ganzen in Brabantse vennen met argusogen gevolgd moest worden, vanwege het transport van P en andere nutriënten van landbouwgebied naar vennen (van der Jeugd et al., 2006). In Nederland hebben we enkele honderden grotere, voedselarme wateren met een bijzondere vegetatie. Hier zijn de afgelopen decennia miljoenen euro's besteed aan eutrofiëringbestrijding. Enkele zijn reeds sterk vermest door broedende of rustende ganzen; in vele tientallen zijn er serieuze tekenen van vermessing en dat aantal neemt snel toe. Onduidelijk is nog wat het effect is op de waterfauna, zowel de macrofauna als libellen en amfibieën. Niet uit te sluiten is dat bij sterke eutrofiëring deze soortgroepen ook in aantal achteruit zullen gaan. Het is daarmee hoog tijd om dit probleem resoluut aan te pakken.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang voldoende onderbouwd is om de ontheffing te kunnen verlenen. Bescherming van flora en fauna door middel van verjaging met ondersteunend afschot en nestbehandeling in combinatie met het behandelen van eieren voor de grauwe gans, kolgans en brandgans is in de provincie Noord-Brabant noodzakelijk.

2.5 Staat van instandhouding

Grauwe gans

Sinds de jaren 70 is het aantal grauwe ganzen in Nederland sterk toegenomen, de hoogste aantallen bevinden zich in de rivierengebieden en in de buurt van wateren in West- en Noord-Nederland. Ook in Noord-Brabant is de populatie grauwe ganzen flink toegenomen en bevinden de meeste grauwe ganzen zich rondom de rivieren en grote wateren. De tellingen sinds 2013 laten een afwisselend beeld zien van jaren met een afname dan wel toename van het aantal grauwe ganzen in Brabant, maar per saldo is het aantal tussen 2014 en 2022 toegenomen, van minder dan 25.000 naar circa 47.000 grauwe ganzen.

In Nederland beoordeelt Sovon de staat van instandhouding van de grauwe gans als broedvogel en als niet-broedvogel als gunstig. Dit komt overeen met de landelijke en provinciale stijging van de populatie en met het feit dat grauwe ganzen in het gehele land voorkomen. Door de natuurontwikkeling de laatste jaren en de grote aanwezigheid van voedselrijk gras is er voldoende leefgebied aanwezig voor grauwe ganzen. De grauwe gans heeft zich ook aangepast aan leven in en rondom stedelijk gebied. De toekomstverwachtingen zijn positief aangezien de natuur steeds verder

wordt ontwikkeld. Ook in stedelijk gebied komt meer aandacht voor natuur en biodiversiteit, dit is positief voor de ontwikkeling van de populatie grauwe ganzen.

Voor Nederland is een GRP (gunstige referentiewaarde populatie) berekend voor een gunstige staat van instandhouding voor de Nederlandse broedpopulatie van grauwe gans. De GRP voor Nederland bedraagt tenminste 21.000 broedparen. In 2022 zijn er in de zomerganzentelling in Noord-Brabant bijna 47.000 grauwe ganzen geteld. In 2021 was het aantal getelde grauwe ganzen in Brabant circa 5,7% (40.000) van de landelijk getelde populatie grauwe ganzen. Sovon berekende in 2022 op basis van die zomerganzentelling de ondergrens populatiebeheer en de uitvoering van het ganzenbeheer in Brabant. Uit de berekening volgt dat er in Brabant ten minste 1200 broedparen en 4900 individuen moeten zijn. De verspreiding en beschikbaar habitat worden als gunstig beschouwd in Nederland en ook in Brabant is hier geen afname in te verwachten. Er is dus geen risico voor de duurzame staat van instandhouding in Brabant of in Nederland.

De aangevraagde ontheffing is gelijk aan de toegepaste ontheffing in voorgaande beheerperiode (2017-2023). Ondanks beheer is er nog steeds een provinciale stijging te zien. Er zijn daardoor geen negatieve effecten op de staat van instandhouding te verwachten.

Brandgans

Sovon beoordeelt de staat van instandhouding van de brandgans als broedvogel en als niet-broedvogel als gunstig. Landelijk wordt een significante stijging waargenomen. Door de natuurontwikkeling de laatste jaren in combinatie met de grote aanwezigheid van voedselrijk gras in agrarisch gebied is er voldoende leefgebied aanwezig voor brandganzen. De toekomstverwachtingen zijn positief, aangezien er steeds meer geschikt habitat voor brandganzen blijkt.

Er is geen broedvogeltrend voor Noord-Brabant beschikbaar. De watervogeltrend en zomertelling geven een stijgende of stabiele trend weer. Sovon heeft de GRP van de Brabantse populatie brandgans gesteld op 190 broedparen of 580 individuen. Jaarlijks worden er gemiddeld 2000 individuen geteld. Het verspreidingsgebied en het beschikbare habitat zijn niet kleiner geworden waardoor een duurzame staat van instandhouding gewaarborgd is. Het gevoerde beheer in de periode 2017-2022 lijkt met een afschot van ca 400 brandganzen per jaar geen dalende trend in de zomertelling te veroorzaken.

De aangevraagde ontheffing is gelijk aan de toegepaste ontheffing in voorgaande beheerperiode (2017-2023). Ondanks beheer in deze periode is de staat van instandhouding gunstig gebleven. Er zijn voor komende periode dan ook geen negatieve effecten op de staat van instandhouding te verwachten.

Kolgans

Kolganzen verblijven voornamelijk in de winter in Nederland. In de periode oktober-maart verblijft een groot deel van de wereldpopulatie in Nederland. Tellingen gaan tot 900.000 exemplaren, dit is goed voor 80% van de wereldpopulatie. De meeste kolganzen verblijven tijdens de wintermaanden in Friesland, Zeeland en het rivierengebied. Kolganzen broeden sinds 1980 in Nederland, de broedaantallen nemen sindsdien snel toe. In het jaar 2000 waren maximaal 250 broedparen in Nederland aanwezig.

Sovon beoordeelt de staat van instandhouding van de kolgans in Nederland als broedvogel en als niet-broedvogel als gunstig. De laatste jaren nemen de getelde zomeraantallen wel af. De kolgans komt als broedvogel voor in Gelderland, Friesland en Zuid-Holland. Door de natuurontwikkeling de laatste jaren en de grote aanwezigheid van voedselrijk gras is er voldoende leefgebied aanwezig voor

kolganzen. De toekomstverwachtingen zijn positief, aangezien de natuur steeds verder wordt ontwikkeld.

De aangevraagde ontheffing is gelijk aan de toegepaste ontheffing in voorgaande beheerperiode (2017-2023). Ondanks beheer is er nog steeds een provinciale stijging te zien. Er zijn daardoor geen negatieve effecten op de staat van instandhouding te verwachten.

2.6 Maatregelen

In het Faunabeheerplan 2023 – 2029 is beschreven welke maatregelen voor zowel de grauwe gans, kolgans als de brandgans genomen worden.

De Faunabeheereenheid kan terrein beherende organisaties machtigen om gebruik te maken van deze ontheffing, mits deze organisaties inzichtelijk maken dat er sprake is van belangrijke schade aan flora en fauna. Daarnaast moeten ze de eventuele noodzaak van verjaging met ondersteunend afschot inzichtelijk maken, gelet op voorkeur van de provincie voor legselreductie. En er is een ontheffing voor gebruik van het geweer voor afschot van ganzen in afpalingsgebieden van de eendenkooien in het gebied Rijskampen vanwege risico's voor doelstellingen voor blauwgrasland in het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek.

Wij zijn van oordeel zijn dat de voorgestelde maatregelen voldoende zijn om te borgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de grauwe gans, kolgans en brandgans in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

3. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij de gevraagde ontheffing. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soort en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform het Faunabeheerplan 2023 - 2029 worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Verjagen met ondersteunend afschot en nestbehandeling van grauwe gans, kolgans en brandgans, Z/199172

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 2 augustus 2023 een ontheffing op grond van artikel 3.3 eerste, tweede en vijfde lid, van de Wet natuurbescherming verleend hebben (kenmerk: Z/199172-360331) aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch, om schade door grauwe ganzen, kolgansen en brandgansen aan flora en fauna te voorkomen of te beperken, door middel van verjagen met ondersteunend afschot, behandelen van nesten en eieren en de inzet van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi. Dit voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Noord-Brabant. De ontheffing is geldig voor de periode van 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2029.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 4 augustus 2023 tot en met 14 september 2023 **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Voor inzage in de bijbehorende stukken dient een afspraak gemaakt te worden. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden. Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken. Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoon (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop

een besluit te nemen. Voorwaarde om een voorlopige voorziening te vragen is dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/199172 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, augustus 2023